

REGU § 33

Uppdrag. Samordning och uppföljning av processer och aktiviteter avseende orten Slite.

Ärendenummer: RS 2025/2312

Regionalt utvecklingsutskotts förslag till regionstyrelsen

- Regionstyrelsen beslutar att godkänna den planerade processen för framtagande av projektplan för utvecklingsarbetet i Slite.

Sammanfattning

Slites utveckling står inför en omställning. Under lång tid har Slite varit nära sammanlänkad med den industriella verksamheten, Heidelberg Materials, vars nyligen pausade CCS-satsning ytterligare aktualiserar behovet av ett brett och långsiktigt samhällsutvecklingsarbete. Samtidigt är Slite mer än en industri. Orten har starka lokala utvecklingsaktörer och ett växande engagemang som under de senaste åren konkretiserats genom flera projekt, analyser och en omfattande lokal utvecklingsplan.

Region Gotland har redan genomfört utredningar, där genomförbarhetsstudien *"Dialog för Slites framtid"* utgör ett centralt underlag. Studien visar tydligt att utvecklingen av Slite kräver en mer samordnad, strukturerad och resultatinkriktad samverkan mellan främst Region Gotland och Sliteborna. Parallellt pågår utvecklingen av arbetsmodellen för landsbygdsutveckling inom processen SAMLA, med ambitionen att skapa möjligheter till synergier.

Två ärende från regionstyrelsen utgör ramen för det fortsatta arbetet:

- RS 2025/2312: att internt samordna och följa upp regionens processer kopplade till Slite vilket rapporteras i bilagd rapport. I rapporten presenteras alla förvaltningars pågående verksamheter i Slite.
- RS 2025/2111: att genomföra utvecklingsarbete i Slite med medel från näringslivsanslaget (500 tkr/år 2026–2027) genom *Projekt Slite*.

Projekt Slite ska drivas som en utvecklingsprocess i projektform och bygga på samverkan i en kvadrupelhelix-modell. Målet är att öka utvecklingstakten och skapa en samhällsutveckling för Slite där Region Gotland, företag, föreningsliv och invånare verkar gemensamt. Inspiration hämtas från utvecklingsarbetet Grundsunda 2030 i Örnsköldsvik, där flera lärdomar identifierats: behovet av en högnivåstyrgrupp med mandat, bred kompetensresurs, nära intern samordning samt gemensam kommunikation. Erfarenheter därifrån visar även att en väl förankrad projektplan kräver tid och aktiv samverkan mellan alla aktörer.

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att uppdraget är nödvändigt för att stärka utvecklingen i Slite och därmed Gotlands landsbygder i stort. Ett framgångsrikt

arbete förutsätter intern samordning och att regionens förvaltningar avsätter resurser och integrerar projektets mål i ordinarie verksamhet. För projektledning om 50 % under två år finns finansiering via näringslivsanslaget. Möjliga investeringsmedel inom landsbygdsutveckling finns också, men dessa är villkorade av täckning för drift- och kapitalkostnader och kräver beslut om kompensation.

Regionstyrelseförvaltningen anser att den interna samordningen idag kan förbättras avsevärt. För att arbetet i Slite ska ge effekt krävs en gemensam, förankrad och integrerad projektplan samt aktiva insatser från alla berörda förvaltningar.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen ser uppdraget med utvecklingsarbetet i Slite som nödvändigt för utvecklingen av hela Gotlands landsbygder och orter. Arbetet kommer att kunna användas som erfarenhet in i flera andra regionala och kommunala processer. För att få resultat i ärendet som är finansierat av näringslivsanslaget (RS 2025/2111) behöver regionen arbeta mer samordnat vilket kan lösas inom detta uppdrag för samordning och uppföljning av regionens processer.

Resursbehov

För att finansiera projektledning om 50% i två år för uppdraget med utveckling i Slite har förvaltningen sökt och beviljats medel från näringslivsanslaget. I övrigt kommer det krävas att förvaltningarna inom regionen allokera personella resurser till uppdraget för att det ska lyckas nå önskat resultat.

I tekniska nämndens budgetskrivelse för 2026–2029 går att läsa:

”Investeringsmedel för landsbygdsutveckling har, utan föregående äskande från teknikförvaltningen, tilldelats om 2 miljoner kronor årligen under perioden 2026–2029. Dessa investeringsmedel kommer inte ianspråkta om kompensation för tillkommande drift- och kapitalkostnader inte först beviljas.”

Dessa investeringsmedel är alltså möjliga att använda till uppdraget i viss mån, men är villkorade med täckning för drift- och kapitalkostnader. I övrigt måste insatser rymmas inom ordinarie driftbudget för 2026 och 2027.

I arbetet med projektplan kommer resurser från regionens förvaltningar att behöva allokera för uppdraget liksom resurser från Gotlandshem. Som synes i bifogad rapport har regionen redan idag mycket verksamhet i Slite, delar av projektarbetet kan och bör alltså göras inom ordinarie budgetram.

Demokrati

Regionstyrelseförvaltningen vill också uppmärksamma att det finns möjlighet till samverkan med uppdraget (RS 2026/116) om är gett till regiondirektören vad gäller utveckling av demokratiuppdraget som organisationen ansvarar för.

”Regiondirektören får i uppdrag att ta fram förslag på hur Region Gotland ska få ökad kraft i arbetet kring demokrati och dialog med särskilt fokus på lokalt boende, barn och unga. Uppdraget kan ta utgångspunkt i strukturer som finns och samverkan med civilsamhället uppmuntras. Vidare ska Policy för medborgardialog ses över för att få mer systematiska arbetssätt som leder till förändring för dem vi är till för. Uppdraget återrapporeras till budgetberedningen 2026.”

När ovan uppdrag utvecklas bör samordning ske med utvecklingsarbetet i Slite.

Sammantaget är regionstyrelseförvaltningens bedömning att intern uppföljning och samordning är nödvändigt för att skapa ett framgångsrikt utvecklingsarbete i Slite. Enbart sammanställningen av bilagd rapport visar att den interna samordningen kan förbättras avsevärt, få verksamheter rapporterar processer som synkroniserar med varandra eller samverkar för ökad effektivitet. Regionstyrelseförvaltningen tror på Örnsköldsviks råd att ta fram en förankrad och integrerad projektplan för att lyckas med uppdraget. För detta behövs både intern förankring och samverkan med utvecklingsaktörer i Slite.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Anna Wejde, processledare och Malena Bendelin, enhetschef, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2026-02-20
Samlad rapport Slite, daterad 2026-02-20